

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-06-02

Diarienummer 0048/23

Handläggare

Frida Nowotny

Telefon: 031-368 02 40

E-post: frida.nowotny@stadshuset.goteborg.se

Yttrande till stadsrevisionen angående granskning för verksamhetsåret

Förslag till beslut

I valnämnden:

1. Tjänsteutlåtandet godkänns som eget yttrande, och
2. Översänds till stadsrevisionen

Sammanfattning

Vid granskning av nämndens verksamhet för 2022 lämnade stadsrevisionen följande rekommendationer till nämnden: Stadsrevisionen rekommenderar nämnden att inför nästa val se till att vallokalerna i högre utsträckning är tillgänglighetsanpassade enligt lagkravet och att de brister som har identifierats i granskningen åtgärdas.

Valkansliet har inför valet 2022 påbörjat ett omfattande arbete med att öka tillgängligheten i val. Arbetet med tillgänglighet kommer att fortsätta och Stadsrevisionens granskning visar att det fortsatt finns områden att fokusera på.

Valkansliet är i uppstarten av förberedelserna inför valet till Europaparlamentet 2024 där vi på olika sätt arbetar för att öka tillgängligheten i valet. Det handlar om att besiktiga lokaler, se över information till både väljare och röstmottagare och att fortsätta samverka med funktionshinderombudsmannen samt med olika intresseorganisationer för att utreda och lyssna in behov.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension. Däremot kan de åtgärder som beslutas att vidtas för att öka tillgängligheten i valet komma att medföra kostnader som i dagsläget ej går att uppskatta.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningens fortsatta arbete med att öka tillgängligheten i valet bedöms ha en positiv effekt utifrån den social dimensionen.

Bilagor

1. Följebrev till nämnden
2. Valnämnden – granskning av verksamhetsåret 2022

Ärendet

Stadsrevisionen har granskat nämndens verksamhet för 2022 och lämnat en rekommendation till nämnden. Stadsrevisionen vill ha ett yttrande från nämnden med anledning av rekommendationerna. Av yttrandet ska framgå vilka åtgärder som nämnden har gjort eller planerar att göra med anledning av rekommendationerna. Yttrandet skall vara stadsrevisionen tillhanda senast den 21 juni 2023.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Stadsrevisionen bedömer i sin granskning för verksamhetsåret 2022 att valnämnden skött verksamheten på ett ändamålsenligt och tillfredsställande sätt, att nämndens ekonomiska resultat i allt väsentligt är rättvisande samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. I samma granskning har Stadsrevisionen lämnat en rekommendation till Valnämnden vad gäller tillgänglighetsanpassade lokaler för valet.

Av stadsrevisionens granskning framgår följande:

”En del av granskningen omfattade observationer av vallokaler på valdagen. Observationerna visade att några av kraven för att vara en tillgänglighetsanpassad lokal uppfylldes helt men att de flesta kraven uppfylldes delvis eller inte alls. Följande iakttagelser gjordes i vallokalerna:

- Fyra av fjorton lokaler saknades toalett anpassad för personer i rullstol eller som använder rullator.
- I sju lokaler saknades kontrastmarkering på dörrar.
- På frågan om larm för utrymning ges via både ljud och ljus svarade fyra av röst-mottagarna nej och nio att de inte vet.
- Samtliga lokaler saknade förstöringshjälpmedel och belysningsförstärkning vid såväl valbås som valsedelställ.
- Samtliga lokaler saknade skyltar på andra språk än svenska. Det fanns dock broschyrer på 30 olika språk att lämna ut vid förfrågan och i många av lokalerna fanns röstmottagare som talade andra språk utöver svenska och engelska.
- Någon enstaka lokal upplevdes som trång och mörk och, en lokal hade en trång entré och höga trösklar.”

Förvaltningens bedömning

Inför varje val fattar valnämnden beslut om vilka röstmottagningsställen som ska användas, bland annat utifrån tillgänglighetsfaktorer. Utgångspunkten är vallagens bestämmelser om att det ska finnas lämpliga lokaler som kan användas som röstmottagningsställen och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta.

Frågan om tillgängliga lokaler prioriteras av valkansliet. Det kan handla om att det inte ska vara alltför långt att ta sig till en vallokal, den fysiska skyltningen eller att informationen om valet är lättfattlig. Alla val- och röstningslokaler i staden utrustas med valbås för sittande väljare. Inför valet 2022 påbörjades ett omfattande arbete med att öka tillgängligheten i valet och ett flertal tidigare vallokaler valdes bort på grund av bristande tillgänglighet. Arbetet med tillgänglighet kommer att fortsätta och stadsrevisionens granskning visar att det fortsatt finns områden att fokusera på.

Det kan noteras att Valkansliet är i uppstarten av förberedelserna inför valet till Europaparlamentet 2024 och kommer att besiktiga vallokalerna utifrån den checklista som Myndigheten för delaktighet tagit fram. Vidare verkar valkansliet för att få stöd av vaktmästare vid möblering av vallokaler för att säkerställa en enhetlig och tillgänglig möblering där exempelvis även ljud, ljus och insyn beaktas.

Utbildningen av röstmottagare är viktig eftersom det är röstmottagarna som möter väljarna på valdagen. Under utbildningsinsatsen fokuseras särskilt på tillgänglighetsfaktorer såsom bemötande, att röstmottagarna ska ha fokus på tillgänglighet i fråga om flöden i lokalen samt utifrån andra tillgänglighetsperspektiv såsom allergier och starka dofter.

Valkansliet har tagit fram en ny webbsida för att samla informationen till de som arbetar i valet och kommer att verka för att få in information kring tillgängligheten i vallokaler i våra informationskanaler och utbildningar.

En viktig aspekt för väljaren är möjligheten att få information i förväg kring tillgänglighet i vallokalen. Valkansliet är i uppstarten av att ta fram en e-tjänst där väljarna utifrån en adress kan söka fram sin vallokal och öppettider. I denna e-tjänst är det tänkt att man ska kunna notera viktig information i fråga om tillgänglighet, exempelvis om entrén för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga är lokaliserad till annat ställe i byggnaden eller om den röstande behöver ta hiss eller dylikt.

Valkansliet träffar kontinuerligt stadens funktionshindersombudsman och kommer fortsätta denna viktiga samverkan samt med olika intresseorganisationer för att utreda och lyssna in behov.